

SXEDIO.G43

24.9.1958: ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΜΕΤΩΠΟ ΔΙΑΣΠΑΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΓΙΑ ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ. Ο ΚΥΡΗΝΕΙΑΣ ΕΞΑΠΟΛΥΕΙ ΜΥΔΡΟΥΣ, ΕΝΩ Ο ΔΕΡΒΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ ΔΗΜΑΡΧΟΙ ΚΑΙ ΤΟ ΑΚΕΛ (ΠΟΥ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ΠΛΕΟΝ ΤΗΝ ΕΘΝΑΡΧΙΚΗ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ) ΣΥΜΦΩΝΟΥΝ ΜΕ ΤΟΝ ΜΑΚΑΡΙΟ

Η δήλωση του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου στις **16** Σεπτεμβρίου **1958** προς τη βρετανίδα δημοσιογράφο, βουλευτή και στέλεχος του Εργατικού Κόμματος της αντιπολίτευσης στη Βρετανία, Βαρβάρα Κασλ, ότι ήταν πρόθυμος να αποδεχθεί δεσμευμένη ανεξαρτησία για την Κύπρο και εγκατάλειψη της Ένωσης, για την οποία συνεχιζόταν ο ένοπλος αγώνας στην Κύπρο, δίχασε το κυπριακό μέτωπο για πρώτη φορά τόσο έντονα.

Η πρόταση του Μακαρίου αφορούσε ελιγμό για να αποτρέψει την εφαρμογή του σχεδίου του Βρετανού πρωθυπουργού Χάρολντ Μακμίλλαν, που προέβλεπε τριμερή συγκυριαρχία Ελλάδας, Τουρκίας και Βρετανίας στην Κύπρο.

Η πρώτη διαφωνία στο μέτωπο των Κυπρίων εκδηλώθηκε από το Μητροπολίτη Κερύνειας Κυπριανό, ο οποίος βρισκόταν στην Αθήνα εξόριστος και αυτός μετά την επιστροφή του από τις Σεϋχέλλες.

Ο Κυπριανός έσπευσε αμέσως από την αρχή να χαρακτηρίσει τη νέα θέση του Μακαρίου ως απαράδεκτη.

Σε δήλωση του που έστειλε στις ελληνικές εφημερίδες, ο Κυρηνεΐας τόνιζε:

" Το βρετανικόν σχέδιον δύναται τώρα να εξουδετερωθή εάν η ελληνική Κυβέρνησις είναι ετοιμή να αντιδράση σφοδρώς... Δι' αγώνος θα μεταιώσωμεν το βρετανικόν σχέδιον και ουχί διά παραχωρήσεων".

(Μεταγλώττιση)

"Το βρετανικό σχέδιο μπορεί τώρα να εξουδετερωθεί εάν η ελληνική Κυβέρνηση είναι έτοιμη να αντιδράσει σφοδρά. Με αγώνα θα ματαιώσουμε το Βρετανικό σχέδιο και όχι με παραχωρήσεις".

Ο Κυρηναίος που ήταν Αντιπρόεδρος της Εθναρχίας, ήταν ασυγκράτητος σε κατηγορίες κατά του Μακαρίου και δεν έκαμε καμιά προσπάθεια να αποκρύψει τα αισθήματα του έναντι της αλλαγής πορείας και αρνείτο στο Μακάριο το δικαίωμα να αποφασίζει για το πολιτικό μέλλον της νήσου.

Ουσιαστικά από αυτή τη στιγμή ο Κυρηναίος θα αποτελούσε την "αντιπολίτευση" για τις επόμενες δεκαετίες και δεν θα συγχωρούσε ποτέ το Μακάριο για την εγκατάλειψη της πορείας προς την Ένωση.

Ανέφερε ο Κυπριανός:

"Η εισήγησης του Μακαρίου αποτελεί προσβολήν διά το Εθναρχικόν γόητρον και διασπά την ενότητα των αγωνιζομένων Κυπρίων. Είναι επίσης αντίθετος προς τους εθνικούς πόθους δι' ένωσιν της Κύπρου μετά της Ελλάδος... Ο μόνος όστις έχει δικαίωμα να αποφασίση διά το πολιτικόν μέλλον μας είναι ο Κυπριακός λαός".

(Μεταγλώττιση)

" Η εισήγηση του Μακαρίου αποτελεί προσβολή για το Εθναρχικό γόητρο και διασπά την ενότητα των αγωνιζόμενων Κυπρίων. Είναι επίσης αντίθετη προς τους εθνικούς πόθους για ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα... Ο μόνος ο οποίος έχει δικαίωμα να αποφασίσει για το πολιτικό μέλλον μας είναι ο Κυπριακός λαός".

Ο Μακάριος απάντησε αμέσως στον Κυπριανό:

"Ο Μητροπολίτης είναι ελεύθερος να έχη οιασδήποτε προσωπικάς γνώμας θέλει επί του τρόπου αντιμετώπισεως του κυπριακού ζητήματος".

Μιλούσε όμως ο Μακάριος έχοντας συναίσθηση

της δύναμης του. Γιατί γνώριζε ότι εκτός από ελάχιστους, ο υπόλοιπος κυπριακός λαός θα δεχόταν, χωρίς διαμαρτυρίες και τη νέα του γραμμή που αποφάσιζε να χαράξει.

Έτσι την ίδια μέρα **(24.9.1958)** ο δήμαρχος Λευκωσίας Θεμιστοκλής Δέρβης, ηγετικός παράγοντας μεταξύ των εκλελεγμένων Δημάρχων και μέλος του Εθναρχικού Συμβουλίου, τάχθηκε με το μέρος του, αναγνωρίζοντας τον ως τον "ένα και μόνο" που μπορούσε να χαράσσει γραμμή:

" Κατά κόρον επανελάβομεν από τριετίας, πλέον εις τα ανακοινωθέντα των συσκέψεων των Δημάρχων και επανέλαβον ωσαύτως κατά κόρον όλα τα σωματεία και αι οργανώσεις της νήσου, ότι ο μόνος ενδεδειγμένος διά να ανιπροσωπεύση την γνώμην του κυπριακού λαού επί της λύσεως και του ζητήματος του είναι ο Εθνάρχης Μακάριος. Οιαδήποτε άλλη γνώμη προς ρύθμισιν του ζητήματος, οποθενδήποτε προερχομένη αποτελεί απλώς προσωπικήν γνώμην".

(Μεταγλώττιση)

"Κατά κόρο επαναλάβαμε από τριετία πλέον στα ανακοινωθέντα των συσκέψεων των Δημάρχων και επανέλαβαν επίσης κατά κόρο όλα τα σωματεία και οι οργανώσεις της νήσου, ότι ο μόνος ενδεδειγμένος για να ανιπροσωπεύσει τη γνώμη του κυπριακού λαού στη λύση και του ζητήματος του είναι ο Εθνάρχης Μακάριος. Οποιαδήποτε άλλη γνώμη προς ρύθμιση του ζητήματος, οποθενδήποτε προερχόμενη αποτελεί απλώς προσωπική γνώμη".

Αυτό ήταν η αρχή. Γιατί στις **25** Σεπτεμβρίου άρχισαν οι δηλώσεις συμπαράστασης στο Μακάριο και η απομόνωση των άλλων που διαφωνούσαν με τη γραμμή της ανεξαρτησίας. Πρώτοι ήταν οι δήμαρχοι ως σώμα οι οποίοι σε ανακοίνωση τους τόνιζαν:

"Οι (δήμαρχοι) διακηρύττουσιν ομοφώνως την υποστήριξιν των προς τας νέας προτάσεις του Εθνάρχου Μακαρίου, αι οποίαι τοποθετούν την λύσιν

του Κυπριακού ζητήματος εις τα πλαίσια της ανεξαρτησίας και τάσσονται ανεπιφυλάκτως παρά το πλευρόν του Εθνάρχου ως του μόνου εκπροσώπου του Κυπριακού λαού διά τον χειρισμόν του κυπριακού ζητήματος.

Σύμφωνούν μετά του Εθνάρχου ότι αι νέαι προτάσεις ουδόλως αποτελούν αποκήρυξιν ή απεμπόλησιν της τελικής περί αυτοδιαθέσεως επιδίωξης του Κυπριακού λαού, όστις ηνωμένος και αδιάσπαστος, αποδέχεται την υπ' αυτού χαραχθείσαν γραμμήν".

(Μεταγλώττιση)

"Οι (δήμαρχοι) διακηρύττουν ομόφωνα την υποστήριξή τους προς τις νέες προτάσεις του Εθνάρχη Μακαρίου, οι οποίες τοποθετούν τη λύση του Κυπριακού ζητήματος στα πλαίσια της ανεξαρτησίας και τάσσονται ανεπιφύλακτα παρά το πλευρό του Εθνάρχη ως του μόνου εκπροσώπου του Κυπριακού λαού για τον χειρισμό του κυπριακού ζητήματος.

Σύμφωνούν με τον Εθνάρχη ότι οι νέες προτάσεις καθόλου δεν αποτελούν αποκήρυξη ή απεμπόληση της τελικής επιδίωξης για αυτοδιάθεση του Κυπριακού λαού, ο οποίος ενωμένος και αδιάσπαστος, αποδέχεται τη γραμμή που χάραξε".

Τους δημάρχους ακολούθησε σύσσωμος σχεδόν ο Κυπριακός λαός και με τηλεγραφήματά του στον Μακάριο διαδήλωνε σ' αυτόν την αμέριστη υποστήριξη του στις προσπάθειες του και στις νέες προτάσεις του για ανεξαρτησία της Κύπρου.

Υπέρ της ανεξαρτησίας τάχθηκαν ανοικτά και το ΑΚΕΛ και η ΠΕΟ που με ταυτόσημες σχεδόν ανακοινώσεις τους χαρακτήριζαν τις νέες προτάσεις ρεαλιστικές και αναγκαία υποχώρηση.

Τόνιζαν, όμως αποδεχόμενοι την ανεξαρτησία ότι αυτό δεν σήμαινε ότι θα σταματούσαν να αγωνίζονται για την αυτοδιάθεση του κυπριακού λαού.

Ταυτόχρονα οι ηγέτες της Αριστεράς που είχαν ήδη αλλάξει τακτική έναντι του αγώνα της ΕΟΚΑ

αναγνώριζαν την εθναρχική ιδιότητα του Αρχιεπισκόπου και δικαιολογούσαν την απόφαση του να αλλάξει πορεία προς την ανεξαρτησία.

Ανέφερε σε δήλωση του ο Εζεκίας Παπαϊωάννου, "ένας από τους ηγέτες της Αριστεράς" κατά την εφημερίδα του ΑΚΕΛ "Χαραυγή":

"Η Κυπριακή Αριστερά υποστηρίζει τις νέες προτάσεις του Αρχιεπισκόπου και Εθνάρχη Μακαρίου περί ανεξαρτησίας της Κύπρου, ύστερα από μια σαφώς καθοριζόμενη περίοδο αυτοκυβέρνησης.

Υποστηρίζοντας τις νέες προτάσεις του Μακαριωτάτου η Κυπριακή Αριστερά και ολόκληρος ο Ελληνικός κυπριακός λαός δεν θα παύσει να αγωνίζεται για την αυτοδιάθεση που αποτελεί την κοινή επιδίωξη και το αναφαίρετο δικαίωμα του Κυπριακού λαού.

Οι παράγοντες που υπαγορεύουν τις νέες αυτές προτάσεις του Αρχιεπισκόπου είναι κατά τη γνώμη μας οι ακόλουθοι:

Η δικτατορική και απαράδεκτη ενέργεια της Βρετανικής Κυβέρνησης να προχωρήσει στην μονομερή επιβολή του "συνεταιριστικού" της σχεδίου παραγνωρίζοντας τον Κυπριακό λαό και θέτοντας τον σε σοβαρώτατους κινδύνους.

Η απροθυμία της ελληνικής Κυβέρνησης να προωθήσει αποφασιστικά το Κυπριακό αποδεσμευόμενη προς τούτο από τις συμμαχίες της, που ως γνωστό απεργάζονται την συνέχιση της υποδούλωσης του Κυπριακού λαού.

Το σοβαρό αδέξοδο στο οποίο βρέθηκε το Κυπριακό ζήτημα μέσα στα τελευταία χρόνια. Μέσα σ' αυτά τα χρόνια η κατάσταση όσον αφορά την Κυπριακή υπόθεση, πήρε τέτοιες εξελίξεις, μπήκε σε τέτοιες δυσκολίες και τόσους κινδύνους που αναγκάζει κάθε τίμιο και ρεαλιστή πατριώτη να επανεξετάσει τη θέση του έναντι του ποια είναι σήμερα μια αποδεκτή λύση.

Ο αρνητικός ρόλος του τουρκικού παράγοντα που αποτελεί αντικείμενο εκμετάλλευσης από μέρους των αποικιστών διά την διαίωνιση της κατοχής τους επί της Κύπρου.

Η έλλειψη ενός πραγματικού ενιαίου εθνικού

απελευθερωτικού μετώπου για την καθοδήγηση και τον συντονισμό της πάλης του κυπριακού λαού.

Αυτοί οι παράγοντες εξάσκησαν και εξασκούν καταθληπτική πίεση πάνω στην όλη κατάσταση και οδήγησαν την πρόταση περί ανεξαρτησίας της Κύπρου.

Η Κυπριακή Αριστερά εκτιμώντας ρεαλιστικά όλους τους πιο πάνω παράγοντες μπροστά στον όλεθρο, στον οποίο οδηγείται ο κυπριακός λαός, ιδιαίτερα μετά την απόφαση της βρετανική Κυβέρνηση να επιβάλει μ' όλα τα καταπιεστικά μέτρα συνταγματικό διαμελισμό της Κύπρου, που οδηγεί στον εδαφικό διαμελισμό, κρίνει σαν αναπόφευκτη και αναγκαία υποχώρηση την πρόταση που εκφράζει η γραμμή του Εθνάρχη.

Αυτή η πρόταση αποτελεί μια αποφασιστική προσπάθεια να ματαιωθεί έστω και αυτή την υστάτη στιγμή το βρετανικό "συνεταιριστικό" σχέδιο διαμελισμού που αν επιβληθεί θα έχει ανυπολόγιστες καταστροφικές συνέπειες για το λαό και την υπόθεση του.

Περιπλέον η νέα πρόταση του Μακαριωτάτου εξοπλίζει το Βρετανικό Εργατικό Κόμμα και το Βρετανικό εργατικό κίνημα να ασκήσει τη μεγαλύτερη δυνατή πίεση πάνω στη Βρετανική Κυβέρνηση να αποσύρει το σχέδιο της και να δεχτεί βρετανοκυπριακές διαπραγματεύσεις.

Εξ άλλου μπορεί να συγκεντρώσει πλατύτερη υποστήριξη στους κύκλους του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Το πρόσωπο και πιο επείγον ζήτημα αυτή τη στιγμή είναι η ματαίωση του Βρετανικού "συνεταιριστικού" σχεδίου και προς αυτήν την κατεύθυνση πρέπει να στραφεί ολονών μας η προσοχή και δράση.

Η Ελληνική Κυβέρνηση πρέπει να θέσει πάνω από τις συμμαχίες του NATO, που είναι ουσιαστικά συμμαχίες των αποικιστών, τα ύψιστα εθνικά συμφέροντα και να παράσχει αποτελεσματική βοήθεια προς τον σκληρώς δοκιμαζόμενο Κυπριακό λαό, αποδεδειγμένη από αυτές τις συμμαχίες και

ανακτώντας πλήρη ελευθερία δράσης. Σθεναρά να προωθηθεί η Κυπριακή προσφυγή στα Ηνωμένα Έθνη με αποκλειστικό γνώμονα τα συμφέροντα του Κυπριακού λαού.

Το Βρετανικό Εργατικό Κόμμα και το Βρετανικό εργατικό κίνημα έχουν τη δύναμη να αποτρέψουν την επιβολή του "συνταξιοριστικού" σχεδίου αρκεί να χρησιμοποιήσουν αυτή τους τη δύναμη.

Σχετικά μ'αυτό το προσεχές Βρετανικό εργατικό συνέδριο μπορεί και πρέπει να αποβεί αποφασιστικός πράγοντας προς αυτή την κατεύθυνση.

Πέραν απ' αυτά η Κυπριακή Αριστερά τονίζει για άλλη μια φορά την καπιεταστική ανάγκη της εθνικής ενότητας στον κοινό αγώνα για την ζωή και το μέλλον του Κυπριακού λαού.

Η παραμικρή εκδήλωση διάσπασης στο εθνικό μας μέτωπο γίνεται αντικείμενο εκμετάλλευσης από τους αποικιστές προς ζημιά της Κυπριακής υπόθεσης.

Πολλά στηρίζουν οι αποικιστές στη διάσπαση των δυνάμεων του Κυπριακού λαού. Πρέπει να σηκώσουμε το απόρθητο φρούριο της παλλαϊκής εθνικής ενότητας με βάση τα κοινά εθνικοπολιτικά προβλήματα.

Για άλλη μια φορά η Κυπριακή Αριστερά επαναλαμβάνει την πρόταση της είτε εδώ, είτε στην Αθήνα, να κληθεί κοινή σύσκεψη όλου του λαού υπό την προεδρία της Εθναρχίας με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων για τη σύμπληξη ενιαίου παλλαϊκού μαζικού αγώνα για την ματαίωση του συνταξιοριστικού σχεδίου προς τον τερματισμό της εξορίας του Εθνάρχη, των συνοξορίστων του, την απελευθέρωση όλων των κρατουμένων, την κατάργηση των μέτρων έκακτης ανάγκης, την αμνήστευση όλων των πολιτικών καταδίκων και την έναρξη βρετανοκυπριακών διαπραγματεύσεων για μια δημοκρατική και δίκαιη λύση του κυπριακού, με βάση τις επιθυμίες του Κυπριακού λαού.

Αυτή την ύστατη στιγμή η Κυπριακή Αριστερά καλεί τη βρετανική Κυβέρνηση να αποσύρει το συνταξιοριστικό της σχέδιο που απορρίφθηκε και

καταδικάστηκε από τα τέσσερα πέμπτα του Κυπριακού λαού και που μόνο νέα ένταση και περιπλοκές μπορεί να επιφέρει και να αρχίσει αμέσως διαπραγματεύσεις με τον κυπριακό λαό με βάση τις νέες ρεαλιστικές προτάσεις του Εθνάρχη Μακαρίου. Οποιοσδήποτε άλλος δρόμος σημαίνει επιδείνωση της τραγικής κυπριακής κατάστασης με ανυπολόγιστες ζημιές για όλους τους ενδιαφερομένους".

Την πρόταση για ανεξαρτησία υποστήριξε και η ΠΕΟ, η οποία σε ανακοίνωση της πρόσθετε:

"Η επιτυχία της νέας Εθναρχικής γραμμής θα εξαρτηθεί κυρίως από το βαθμό της εθνικής λαϊκής ενότητας της μαζικής ενιαίας πολιτικής πάλης. Θέλουμε να υπογραμμίσουμε τη σημασία της ενότητας των λαϊκών δυνάμεων διότι η έλλειψη ενός πατριωτικού λαϊκού μετώπου που να συνενώνει οργανωτικά από τα πάνω μέχρι τα κάτω όλες τις παρατάξεις τα κόμματα και τις οργανώσεις πάντα υπό την ηγεσία του Αρχιεπισκόπου, ως Εθνάρχου, η έλλειψη αυτή υπήρξε αρνητικός παράγοντας που συνέτεινε όχι μόνο στη δημιουργία δυσκολιών. Επιβάλλεται να σταματήσει κάθε κομματική εκμετάλλευση κακάθε απόπειρα μονοπώλησης του εθνικού αγώνος. Όλοι οι τίμιοι πατριώτες να συνενώσουμε τις δυνάμεις μας σε ένα ενιαίο πατριωτικό μέτωπο για την προώθηση της νέας εθναρχικής θέσεως".